EUROPA-PARLAMENTET

2004 *2009*

Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender

2008/2235(INI)

22.10.2008

UDKAST TIL BETÆNKNING

om gennemførelse i EU af direktiv 2003/9/EF om modtagelsesvilkår for asylansøgere og flygtninge: LIBE's besøg fra 2005 - 2008
(2008/2235(INI))

Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender

Ordfører: Martine Roure

INDHOLD

Side

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING 3

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om gennemførelse i EU af direktiv 2003/9/EF om modtagelsesvilkår for asylansøgere og flygtninge: LIBE's besøg fra 2005 - 2008
(2008/2235(INI))

Europa-Parlamentet,

– der henviser til Rådets direktiv 2003/9/EF af 27. januar 2003 om fastlæggelse af minimumsstandarder for modtagelse af asylansøgere i medlemsstaterne[1] ("modtagelsesdirektivet"),

– der henviser til Rådets direktiv 2005/85/EF af 1. december 2005 om minimumsstandarder for procedurer for tildeling og fratagelse af flygtningestatus i medlemsstaterne [2] ("proceduredirektivet"),

– der henviser til Rådets forordning (EF) nr. 343/2003 af 18. februar 2003 om fastsættelse af kriterier og procedurer til afgørelse af, hvilken medlemsstat der er ansvarlig for behandlingen af en asylansøgning, der er indgivet af en tredjelandsstatsborger i en af medlemsstaterne[3] (Dublin II-forordningen),

– der henviser til Kommissionens rapport af 26. november 2007 om anvendelsen af Rådets direktiv 2003/9/EF af 27. januar 2003 om fastlæggelse af minimumsstandarder for modtagelse af asylansøgere i medlemsstaterne (KOM(2007)0745),

– der henviser til den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, særlig artikel 5 og 8,

– der henviser til FN's konvention om barnets rettigheder,

– der henviser til rapporterne fra Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggenders delegationer i Italien (Lampedusa), Spanien (Ceuta og Melilla, De Kanariske Øer), Frankrig (Paris), Malta, Grækenland, Belgien, Det Forenede Kongerige, Nederlandene, Polen, Danmark og Cypern,

– der henviser til betænkning fra Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender (A6-0000/2008),

A. der henviser til, at direktiv 2003/9/EF om fastlæggelse af minimumsstandarder for modtagelse af asylansøgere er et afgørende element i den første fase i det fælles europæiske asylsystem,

B. der henviser til, at modtagelsesdirektivet og proceduredirektivet pålægger medlemsstaterne at give asylansøgere skriftlig oplysning om deres rettigheder og om de organisationer, der yder bistand, og at det på grund af de komplekse procedurer og korte

[1] EUT L 31 af 6.2.2003, s. 18
[2] EUT L 326 af 13.12.2005, s. 13
[3] EUT L 50 af 25.2.2003, s. 1.

frister - navnlig i forbindelse med en fremskyndet procedure - er af afgørende betydning for asylansøgerne og indvandrerne at få en passende juridisk bistand, at få adgang til en tolk og at modtage de afgørelser, der vedrører dem selv, på et sprog, de forstår,

C. der henviser til, at det er vigtigt at sørge for, at asylprocedurerne er klare (kriterierne for imødekommelse eller afslag på en asylansøgning), retfærdige, effektive og forholdsmæssige med henblik på at sikre en effektiv adgang til asyl,

D. der henviser til, at artikel 7 i direktiv 2003/9/EF giver asylansøgere ret til at færdes frit i den medlemsstat, hvor de har ansøgt om asyl, men at denne ret kan begrænses af medlemsstaterne,

E. der henviser til, at konventionen om barnets rettigheder beskytter alle mindreåriges rettigheder, også for mindreårige, der befinder sig uden for deres hjemland, og at modtagelsesdirektivet pålægger medlemsstaterne at tage hensyn til mindreåriges særlige situation og giver dem specifikke rettigheder såsom ret til uddannelse,

F. der henviser til, at medlemmerne i forbindelse med deres besøg i adskillige tilfælde konstaterede, at vilkårene under frihedsberøvelse var uacceptable med hensyn til hygiejne, trange boligforhold og tilgængeligt udstyr, og at de frihedsberøvede personer ikke systematisk blev informeret om årsagerne til frihedsberøvelsen, om deres rettigheder og om, hvor langt man var kommet med behandlingen af deres sag,

Generelle bemærkninger og asylprocedurer

1. beklager, at besøgene har vist, at de gældende direktiver stadig bliver anvendt dårligt eller slet ikke bliver anvendt af medlemsstaterne; anmoder Kommissionen om at træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at direktiverne gennemføres og overholdes;

2. beklager de betydelige skønsbeføjelser, som direktiv 2003/9/EF giver medlemsstaterne, navnlig for så vidt angår niveauet og udformningen af de materielle modtagelsesforhold og adgangen til beskæftigelse og lægebehandling, til skade for harmoniseringen af medlemsstaternes lovgivninger;

3. opfordrer medlemsstaterne til at vise større solidaritet med de lande, der mest bliver konfronteret med indvandringens udfordringer, hvilket ikke er begrænset til en teknisk og/eller finansiel solidaritet; anmoder Kommissionen om at undersøge mulighederne for at foreslå et europæisk instrument til deling af byrderne med henblik på at opnå større effektivitet i medlemsstaterne og et højere beskyttelsesniveau for asylansøgerne;

4. anmoder Kommissionen om at indføre en permanent ordning for besøg og inspektioner; ønsker, at LIBE-udvalget fortsætter sine besøg for at sikre, at fællesskabsbestemmelserne om modtagelsesforholdene overholdes;

Modtagelse

5. beklager, at kapaciteten i de åbne asylcentre, som visse medlemsstaterne har oprettet, er beskeden og ikke svarer til behovene;

6. kræver, at asylansøgere og indvandrere fortrinsvis modtages i åbne modtagelsescentre, og mener, at asylansøgere er særlig sårbare og ikke bør udsættes for frihedsberøvende foranstaltninger;

7. minder om medlemsstaternes pligt til at sikre adgang til asylansøgningsprocedurerne;

8. mener, at man må finde en balance mellem hurtige procedurer, afvikling af efterslæbet og en retfærdig behandling af hver enkelt sag - navnlig i forbindelse med fremskyndede procedurer;

Adgang til oplysninger og ret til tolkning

9. konstaterer, at oplysningerne om procedurerne for størstedelens vedkommende er skriftlige, og at fristerne er meget korte, hvilket skaber forståelsesproblemer og hindrer asylansøgerne i at gøre deres rettigheder gældende på en fyldestgørende måde i forbindelse med indgivelsen af deres ansøgning; kræver, at asylansøgerne og indvandrerne får stillet brochurer til rådighed, der forklarer alle deres rettigheder på flere sprog; opfordrer medlemsstaterne til også at informere på andre måder, herunder mundtligt eller via tv;

10. er bekymret over manglen på tolke, også under officielle samtaler; opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at tilbyde offentlig og gratis tolkning, om nødvendigt pr. telefon;

11. tilskynder medlemsstaterne til at anmode om finansiel bistand fra den europæiske flygtningefond for at give bedre adgang til oplysninger og navnlig øge antallet af sprog samt måderne oplysningerne gives på;

Juridisk bistand

12. beklager, at adgangen til gratis juridisk bistand for asylansøgere og indvandrere synes at være begrænset og sommetider blot består af en liste med navne på advokater, hvilket fører til, at personer uden de nødvendige økonomiske midler ikke får nogen bistand;

13. minder om, at det er særlig vanskeligt for frihedsberøvede personer at skaffe passende juridisk bistand, da det er vanskeligt at kommunikere med verdenen udenfor;

14. bemærker, at en kontinuerlig adgang til advokater gøres endnu vanskeligere, når de frihedsberøvede personer flyttes mellem forskellige modtagelses- eller interneringscentre;

15. lykønsker FN's Højkommissariat for Flygtninge og repræsentanterne for de relevante ngo'er med deres arbejde med at yde juridisk bistand, men mener ikke, at de kan fritage staterne fra deres ansvar;

16. opfordrer medlemsstaterne til at sikre gratis og effektiv juridisk bistand til alle asylansøgere og indvandrere;

Adgang til sundhed.

17. beklager, at asylansøgerne og migranterne i de fleste af de besøgte interneringscentre systematisk klager over utilstrækkelig og inadækvat lægebehandling, vanskeligheder med at komme til at se eller tale med lægerne og mangel på specialiseret behandling (særlig for gravide kvinder og torturofre) og medikamenter;

18. opfordrer medlemsstaterne til at udvide den lægebehandling, der tilbydes i dag, så den ikke kun omfatter akut behandling, men også sikrer den mentale sundhed;

Adgang til beskæftigelse

19. anmoder Kommissionen om at foreslå en ændring af artikel 10 i direktiv 2003/9/EF, så der bliver mulighed for en bedre adgang til arbejdsmarkedet;

20. anmoder medlemsstaterne om ikke at stille retlige eller administrative krav, der hindrer adgangen til beskæftigelse;

Bistanden fra ngo'er

21. anerkender det betydelige arbejde, der udføres af ngo'er med hensyn til at yde bistand til asylansøgere og ulovlige indvandrere;

22. anmoder medlemsstaterne om at sikre, at ngo'erne uden retlige eller administrative hindringer kan få adgang til asylansøgerne og de ulovlige indvandrere, herunder dem, der befinder sig i interneringscentre;

Frihedsberøvelse

23. beklager, at medlemsstaterne i stadig stigende omfang anvender frihedsberøvelse; minder om, at frihedsberøvelse skal være en sidste udvej, der kun benyttes, når alle andre ikke-frihedsberøvende foranstaltninger er blevet forsøgt uden de ønskede virkninger, at den skal have et defineret formål (f.eks. udsendelse), og at frihedsberøvelsens varighed skal være begrænset til den tid, det tager at opfylde dette formål;

24. minder om, at Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 5 giver en frihedsberøvet person ret til at anfægte frihedsberøvelsen; kræver, at alle tredjelandsstatsborgere, der frihedsberøves, får mulighed for en sådan prøvelse;

25. er bekymret over de fængselsforhold, som ulovlige indvandrere og asylansøgere frihedsberøves under, selv om de ikke har begået nogen forbrydelser; kræver, at de pågældende personer interneres i særskilte bygninger for at beskytte dem;

26. er foruroliget over den tilstand af forfald og manglende hygiejne, der præger visse interneringscentre; minder om, at forpligtelsen til en værdig modtagelse også gælder for internerede personer; kræver, at alle centre, der ikke opfylder standarderne, lukkes hurtigst muligt;

27. konstaterer, at adgangen til lægebehandling og navnlig til psykologbehandling ofte vanskeliggøres af fængselsforholdene; anmoder medlemsstaterne om at sikre en passende tilstedeværelse af uafhængige læger, herunder psykologer, i interneringscentrene døgnet rundt;

28. opfordrer medlemsstaterne til at forbedre kontakten med verdenen udenfor, bl.a. ved at tillade regelmæssige besøg og give større adgang til telefon og generel adgang til internettet i alle centre;

Uledsagede mindreårige og familier

29. minder om, at barnets overordnede interesse skal være det centrale i enhver afgørelse eller foranstaltning, der træffes vedrørende en mindreårig, i overensstemmelse med konventionen om barnets rettigheder;

30. kræver et principielt forbud mod frihedsberøvelse af mindreårige indvandrere og asylansøgere, og at frihedsberøvelse af mindreårige sammen med deres forældre kun må ske rent undtagelsesvis med henblik på at sikre barnets overordnede interesser;

31. opfordrer de medlemsstater, der endnu ikke har gjort det, til at undertegne og ratificere konventionen om barnets rettigheder uden forbehold;

32. minder om, at alle mindreårige har ret til uddannelse, uanset om de befinder sig i deres hjemland eller ej; anmoder medlemsstaterne om at garantere denne ret, også når mindreårige frihedsberøves; kræver, at adgangen til uddannelse gives ude i samfundet uden nogen som helst form for administrative begrænsninger, der fører til adskillelse af de udenlandske mindreårige, for at sikre en bedre integration af børnene og deres familier;

33. minder om, at mindreårige har ret til passende fritidsaktiviteter i forhold til deres alder, og opfordrer medlemsstaterne til at garantere denne ret, også når børnene er internerede;

34. opfordrer medlemsstaterne til at sikre, at uledsagede mindreårige og familier indlogeres i separate centre, også når de interneres, med henblik på at forbyde trange boligforhold med andre voksne og sikre adgang til et beskyttende miljø;

35. ønsker, at alle personer, der arbejder med mindreårige og uledsagede mindreårige, får en særlig uddannelse afpasset efter børnenes situation;

Uledsagede mindreårige

36. kræver, at der for hver uledsaget mindreårig udpeges en juridisk værge, som skal beskytte denne, og at værgens beføjelser og rolle defineres klart;

37. opfordrer Kommissionen til at fastlægge forpligtelser til identificering og eftersøgning af et familiemedlem i EU med henblik på at sikre, at en uledsaget mindreårig kan blive genforenet med et familiemedlem, hvis det er i den mindreåriges interesse;

38. er bekymret over det fænomen, at uledsagede mindreårige forsvinder; anmoder Kommissionen og medlemsstaterne om at indføre et harmoniseret system for indsamling af oplysninger og statistik om identificeringen af og bistanden til uledsagede mindreårige med henblik på at bekæmpe dette fænomen;

39. anmoder Kommissionen og medlemsstaterne om at indføre en harmoniseret og pålidelig mekanisme til identifikation af uledsagede mindreårige og fælles regler for de tilfælde,

hvor alderen bestrides; minder i denne forbindelse om, at den pågældende person under en sag, hvor alderen bestrides, ud fra forsigtighedsprincippet skal betragtes som mindreårig, indtil afslutningen af proceduren og dermed behandles som sådan;

Familier

40. minder om, at artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention garanterer respekten for privatlivet og familielivet; anmoder medlemsstaterne om at beskytte familiens enhed;

41. opfordrer medlemsstaterne til at undersøge enhver anden passende foranstaltning end frihedsberøvelse og godtgøre, at den ikke er effektiv, inden der skrides til frihedsberøvelse af familier med mindreårige;

42. ønsker, at familier, der ansøger om asyl, får adgang til familie- og børnerelaterede tjenesteydelser og til besøg hos læger specialiseret i beskyttelse af børn;

Sårbare personer

43. anmoder Kommissionen om at fastsætte fælles obligatoriske standarder for identificering af sårbare personer, navnlig ofre for tortur eller menneskehandel;

44. mener, at alle sårbare personer i kraft af deres særlige situation ikke skal frihedsberøves, da dette har alvorlige følger for deres tilstand;

45. opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at sikre ekspertbistand til sårbare personer og ofre for tortur eller menneskehandel, navnlig psykologisk støtte, med henblik på at sikre deres beskyttelse; anmoder om, at personale, der har kontakt med sårbare personer, herunder de personer, der er ansvarlige for behandlingen af asylansøgningen, får en særlig uddannelse;

Dublinsystemet

46. er foruroliget over stigningen i antallet af personer, der er tilbageholdt inden for rammerne af Dublinsystemet, og at visse medlemsstater nærmest systematisk anvender frihedsberøvende foranstaltninger; ønsker, at disse personer ikke tilbageholdes, når risiko for flugt ikke foreligger og ikke er godtgjort af medlemsstaten;

47. beklager, at visse medlemsstater begrænser adgangen for personer, der er omfattet af Dublin-systemet, til modtagelsesstandarderne;

48. anmoder Kommissionen om klart at fastslå, at direktiv 2003/9/EF ligeledes finder anvendelse på disse personer med henblik på at sikre, at de kan udøve alle deres rettigheder;

49. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.